

zien wij den kleurgevoeligen impressionist, die een goed stilleven wist te componeeren, naast den exacten, nauwkeuriger waarnemer van een enkelen boom; wij leeren er den schilder uit kennen die een sterken indruk kreeg van de onstuimige zee of van een ruigen maannacht. Soms doet hij, in weerwil van de mededeelingen in zijn brieven, aan de Fransche impressionisten denken, dan weer aan Vincent van Gogh, of aan Jongkind. En volgen wij nu zijn oeuvre, met zooveel piëteit bijeengebracht en thans gereproduceerd, dat ons een denkbeeld geeft van zijn kunstenaarschap, dan kunnen wij het betreuren dat het dezen schilder met zijn groote begaafdheid niet gegeven is geweest, geheel zijn eigen weg te vinden.

R. W. P. Jr.

JO DE JONG, De Nieuwe Richting in de Kunstnijverheid, W. L. en J. Brusse's Uitgeversmaatsch., Rotterdam.

Het vijf en twintig-jarig bestaan van de V.A.N.K. was voor de firma Brusse of voor mej. Jo de Jong de indirecte aanleiding tot het doen verschijnen van dit overzicht van de geschiedenis der moderne nederlandsche kunstnijverheid.

Een dergelijk werk was niet overbodig, of men het al dan niet als examen-leerboek wil beschouwen. Mij dunkt het vastleggen van namen, data, het afbeelden van representatieve specimina, op zichzelf is al dienstelijk werk. Men moge dit wel eens onderschatten, maar over eenige jaren zijn er misschien niet zoo heel veel menschen meer, die een Jo de Jong zouden kunnen inlichten over de kinderjaren der nederlandsche kunstnijverheid. Dat zij die zelf niet heeft beleefd, is misschien wel een bezwaar, omdat de ingewijde kan nagaan waar zij in deze haar licht opstak, waardoor er, ondanks de juist opzettelijke neutraliteit, toch hier en daar een zekere, ongetwijfeld onbedoelde, subjectiviteit in gekomen is.

Bij het schrijven van een dergelijk historisch overzicht is een critisch beschouwen uitgesloten en moet de schrijfster zich bepalen tot het zoeken van het verband in de verschillende stroomingen, en tot typeering en formuleering der onderscheidene opvattingen. In dit opzicht is mej. de Jong dan ook veelal zeer goed geslaagd, en haar overzicht, van den invloed van Dr. P. J. H. Cuypers af tot op heden, geeft, duidelijk gedocumenteerd, de ontwikkeling der hedendaagsche kunstnijverheid weer.

Voeg daarbij dat eene reeks biografische notities voor later van zeer veel belang zullen blijken en dat een kleine driehonderd afbeeldingen het overzicht verduidelijken, dan blijkt voldoende, dat deze „schets eener geschiedenis der nederlandsche kunstnijverheidsbeweging,” een uitgave is die zeer zeker een leemte in onze kunstnijverheidsliteratuur aanvult.

De uitvoering is, zooals wij dit van de firma Brusse gewend zijn, en daarmee is in dit opzicht alles gezegd.

R. W. P. Jr.